

TÜRKİYE FUTBOLCULAR ve KULÜPLER İÇİN VERGİ CENNETİ Mİ?

Ferdi Onur ÖZCAN(*)

1 - GİRİŞ

Ülkemizin büyük spor kulüpleri tarafından son günlerde yapılan futbolcu transferleri, Türkiye’de futbolculara yapılan yüksek tutarlı ödemeler ile bu futbolcular tarafından yapılan vergi ödemelerini gündeme getirdi. Transfer ücretleri duyulduğunda ilk akla gelen sorulardan biri, yıllık gelirleri milyon liralara bulan yerli veya yabancı futbolcuların ödediği vergi tutarları oldu. Peki, ülkemiz futbolcular ve kulüpler için gerçekten “Vergi Cenneti” mi? Bu soruya cevap teşkil edecek, ülkemizde spor kulüplerinin ve sporcuların sahip olduğu vergi avantajları, bu avantajların kaynağı olan kanuni düzenlemeler, yabancı ülkelerde var olan vergi oranları çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Çalışmanın bundan sonraki kısmında konu ile ilgili düzenlemeler sporcular ve kulüpler açısından ayrı ayrı değerlendirilecektir.

2- TÜRKİYE FUTBOLCULAR İÇİN “VERGİ CENNETİ” Mİ?

Vergilendirmede Türkiye’de yerleşmiş olan gerçek kişiler tam mükellefiyet esasına tabi olup bu gruptakiler tam mükellef gerçek kişi olarak adlandırılırlar. İkametgâhı Türkiye’de olanlar ile bir takvim yılı içinde Türkiye’de devamlı olarak altı aydan fazla oturanlar Türkiye’de yerleşmiş sayılırlar. Bu nedenle yerli futbolcular ile ülkemizde bir takvim yılı içerisinde 6 aydan fazla oturan yabancı futbolcular tam mükellef olarak değerlendirilmektedir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu’nda yer alan düzenlemelerle, sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemelerde gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekliliği düzenlenmiştir. Gelir Vergisi Kanunu’nda yapılan değişiklikler ile yürürlükten kaldırılan Geçici 40. ve Geçici 64. maddelerde, sporculara yapıla-

(*) Vergi Müfettişi

cak ücret ve ücret sayılan ödemeler üzerinden %15 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılacağı hükümleri düzenlenmiştir. Mülga maddelerde ayrıca, Bakanlar Kurulu'na söz konusu tevkifat oranını %25'e kadar artırma ve kanuni haddine indirme yetkisi verilmiş olmakla birlikte, söz konusu yetki Bakanlar Kurulu tarafından kullanılmamış olup, tevkifat oranı %15 olarak uygulanmıştır.

Gelir Vergisi Kanunu'nda 04.06.2008 tarihli 5766 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle kanunda yer bulan ve 01.07.2008 tarihinden itibaren yürürlükte olan Geçici 72. madde hükmü ise şöyledir:

31/12/2017 tarihine kadar sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemelerden aşağıdaki oranlarda gelir vergisi tevkifatı yapılır.

a) Lig usulüne tabi spor dallarında;

1) En üst ligdekiler için %15,

2) En üst altı ligdekiler için %10,

3) Diğer liglerdeki için %5,

b) Lig usulüne tabi olmayan spor dallarındaki sporculara yapılan ödemeler ile milli sporculara uluslararası müsabakalara katılmaları karşılığında yapılan ödemelerden %5.

(2) Bu ödemeler üzerinden 94 üncü madde kapsamında ayrıca tevkifat yapılmaz. Bu gelirler için yıllık beyanname verilmez, diğer gelirler dolayısıyla beyanname verilmesi halinde de bu gelirler beyannameye dahil edilmez.

(3) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olan ücret ve ücret sayılan ödemelerin vergilendirilmesinde 31/12/2007 tarihinde yürürlükte olan hükümler uygulanır.

(4) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Kanun lafzından anlaşılabacağı üzere; yeni düzenleme ile süper ligde görev yapan futbolcular için gelir vergisi tevkifat oranı % 15, birinci ligde görev yapan futbolcular için %10, ikinci ve diğer liglerde görev yapan futbolcular için ise %5 olarak belirlenmiştir.

Geçici 72. madde ile getirilen düzenlemeden anlaşılabacağı üzere, yapılan değişiklik ile düşük oranda gelir vergisine tabi olan sporcular için yeni bir vergi yükü getirilmemekte, hatta "Lig Usulüne Tabi Olan Spor Dallarında" örneğin futbolda en üst ligde olmayan sporcular için %10 ve %5; "Lig Usulüne Tabi Olmayan Spor Dallarında" ise %5 tevkifat yapılması öngörülmekte, diğer bir ifadeyle belirtilen sporcular için tevkifat oranı düşürülmektedir.

Ülkemizde sporcuların vergilendirilme oranı açıklandığı gibi olmakla birlikte, yurt dışında uygulanan vergi oranları da var olan durumun değerlendirilmesi açısından önem arz etmektedir. Bazı yabancı ülkelerde sporcular için uygulanan vergi oranları ise aşağıda gösterilmiştir¹.

İngiltere %50

Japonya %50

Almanya %45

İspanya %43

İtalya %43

Fransa %40

Yukarıda gösterilen İngiltere örneğinde görüleceği üzere, İngiltere'de sporculardan alınan vergi oranı ülkemizde uygulanan vergi oranının üç katından bile fazladır. Japonya'da da durum aynı iken

¹ Kızılot, Şükrü "Futbolcular Memurlardan Daha Fazla Vergi Ödüyor", <http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/20982130.asp>

Almanya’da uygulanan vergi oranı bizim vergi oranımızın tam üç katı kadardır. Sırasıyla İspanya, İtalya ve Fransa’da uygulanan vergilendirme oranları da bizim oranımızın yaklaşık üç katı kadar uygulanmaktadır. Süper ligde görev yapmayan futbolculara uygulanacak tevkifat oranı dikkate alındığında ise vergi oranlarında oluşan fark on kata kadar çıkabilmektedir.

Bu arada maddede yer alan düzenlemelerin yalnızca sporcular için geçerli olduğunu hatırlatmakta fayda vardır. Örneğin, antrenörler gelir vergisi tarifesine göre vergilendirilmektedirler.

3- TÜRKİYE KULÜPLER İÇİN “VERGİ CENNETİ” Mİ?

3.1- Kulüp Gelirleri:

Türk Vergi Kanunlarında, kulüplerimiz çok avantajlı düzenlemelere sahiptirler. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunumuzun 4. maddesinde düzenlenen muafiyet uygulamalarında “ *j- Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile özerk spor federasyonlarına tescil edilmiş spor kulüplerinin idman ve spor faaliyetlerinde bulunan iktisadi işletmeleri ile sadece idman ve spor faaliyetlerinde bulunan anonim şirketlerin*” kurumlar vergisinden muaf olduğu hükmü yer almaktadır.

1 Seri No’lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği’ne göre, “*Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile özerk spor federasyonlarına tescil edilmiş spor kulüplerinin idman ve spor faaliyetlerinde bulunan iktisadi işletmelerinin muafiyet hükmünden yararlanabilmesi için iktisadi işletmenin;*

- *Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ve/veya özerk spor federasyonlarına tescil edilmiş olan spor kulüplerine ait olması,*
- *Faaliyetlerinin sadece idman ve spor faaliyetlerinden ibaret olması, gerekmektedir.*

İdman ve spor faaliyetlerinde bulunan anonim şirketler ise sadece idman ve spor faaliyetinde bulunmaları kaydıyla kurumlar vergisinden muaf olacaktır.

Öte yandan, transfer ve bonservis gelirleri, saha reklam gelirleri, maç bileti satışları, sporcuların formalarına aldıkları reklamlar, maç yayın hakkının satılması faaliyetleri de idman ve spor faaliyeti kapsamında değerlendirilecektir.

Örneğin; Türkiye Futbol Federasyonuna tescil edilmiş bir spor kulübünün, idman ve spor faaliyetlerine bağlı olarak maç bileti satışları, sporcuların formalarına aldıkları reklamlar, maç yayın hakkının satılması gibi faaliyetleri muafiyet kapsamında değerlendirilecektir. Ancak, kulübün söz konusu idman ve spor faaliyetlerinin yanı sıra forma, ayakkabı ve diğer malzeme satışı, otopark, benzin istasyonu, restoran, otel, büfe ve plaj işletmeciliği yapması durumunda, idman ve spor faaliyetleri dışındaki faaliyetler ayrı bir iktisadi işletme olarak kurumlar vergisine tabi tutulacaktır.”

Yukarıda yer alan düzenlemeler doğrultusunda, kulüplerin büyük gelirleri olan yayın gelirleri, maç bileti satışları, kombine bilet gelirleri, loca satış gelirleri, saha reklam gelirleri ve bonservis gelirlerinin vergiye tabi olmadığı görülmektedir.

3.2- Sponsorluk Harcamaları:

Kurumlar Vergisi Kanununun 10/b maddesine göre “*3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamında yapılan sponsorluk harcamalarının; sözü edilen kanunlar uya-*

rınca tespit edilen amatör spor dalları için tamamı, profesyonel spor dalları için %50'si kurumlar vergisi matrahının tespitinde, beyan edilen kurum kazancından indirilebilecektir".

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunumuzun 89/8 maddesinde de "sponsorluk harcamalarının amatör spor dalları için tamamı, profesyonel spor dalları için %50'sinin indirimine konu edilebileceği" düzenlenmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemeler doğrultusunda sporcu transferinde bonservis bedeli, sporcuların yeme, içme, seyahat ve ikamet giderleri, spor malzemeleri, sporculara ve spor adamlarına verilen prim niteliğindeki para, ev gibi giderler sponsorluk gideri olarak gelir ve kurumlar vergisi matrahından indirilebilecektir.

4- DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Kurumlar Vergisi Kanunu ile Gelir Vergisi Kanununda kulüpler açısından yapılan düzenlemelerde kulüplerin yüksek tutarlı gelirlerinin muafiyet kapsamında yer alması, ayrıca sponsorluk harcamalarının indirim hakkının kabul edilmesi Türkiye'de kulüpler açısından büyük vergi avantajlarının varlığının önemli göstergeleridir. Söz konusu muafiyet uygulaması kulüplerin gelirleri için uygulanmakta olduğundan kulüplerin katma değer vergisi yönünden muafiyeti bulunmamaktadır. Bütün bu avantajlara rağmen katma değer vergisi mükellefi olan kulüplerin devlete olan vergi borçları azımsanmayacak kadar büyüktür.

Sporcular açısından değerlendirildiğinde süper ligde görev yapan futbolcuların tabi olduğu %15 tevkifat oranı, yabancı ülkelerdeki emsallerine nazaran oldukça düşüktür. Ülkemizde 2013 yılı itibarıyla uygulanan en yüksek gelir vergisi oranı %35 olup, bu oran 60.000 TL üzerindeki gelir kısmına uygulanmaktadır. Futbolcuların gelir vergisi dilimlerine tabi olarak vergilendirilmesi durumunda dahi % 35 olan vergi oranı diğer ülkelerle kıyaslandığında düşük kalacaktır. Bu durum dikkate alınarak gelir vergisi tarifesine açık aralıklı en az bir vergi dilimi daha eklenerek milyonlarca lira yıllık geliri olan futbolcuların, yıllık 60.000 TL kazanan mükelleflerden ayrılması daha isabetli olacaktır.